

ชื่อเรื่อง : โครงการวิจัยการบูรณาการการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ กรณีศึกษาการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งหญ้าทะเลของกลุ่มประมงชายฝั่งสนามไชยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน

ผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลพรรณ ออสปอนพันธ์นางสาวนภา จันทรตรี นายพงศธร จันทรตรี

หน่วยงาน : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี

ปีงบประมาณ : 2557

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้เรื่องโครงการวิจัยการบูรณาการการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ กรณีศึกษาการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งหญ้าทะเลของกลุ่มประมงชายฝั่งสนามไชยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้านครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาสาเหตุและผลกระทบการลดลง ของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดจันทบุรี 2. เพื่อศึกษาสาเหตุและผลกระทบการลดลงของแหล่งหญ้าทะเลชุมชนสนามไชย ตำบลสนามไชย อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี 3. เพื่อศึกษารูปแบบวิธีการและการถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านในการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรชายฝั่งแหล่งหญ้าทะเลสนามไชย อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี 4. เพื่อศึกษาแนวทางเพิ่มศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามไชย อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี กับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5. เพื่อศึกษาลักษณะการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยองค์กรชุมชนโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน 6. เพื่อศึกษารูปแบบกระบวนการเรียนรู้การสร้างเครือข่ายประชาสังคมของกลุ่มประมงชายฝั่งสนามไชย

ผลการวิจัยพบว่า 1. สาเหตุและผลกระทบการลดลงของทรัพยากรทางทะเลและทรัพยากรชายฝั่งจังหวัดจันทบุรี มี 4 สาเหตุ ได้แก่ 1. การกัดเซาะชายฝั่ง 2. ป่าชายเลนลดลง 3. นาุ้งเพิ่มขึ้น 4. ขยะในทะเลและชายฝั่งเพิ่มปริมาณมากขึ้นผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของครัวเรือนประมงชายฝั่งจันทบุรี 2. สาเหตุและผลกระทบการลดลงทางชีวภาพของชุมชนคลองตาสังข์ มี 4 สาเหตุ ได้แก่ 1. ปริมาณพื้นที่นาุ้งเพิ่มขึ้น 2. ปัญหาขยะในชุมชน 3. ป่าชายเลนลดลง 4. มลภาวะจากโรงต้มปลากระดูกส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของคลองตาสังข์

การเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจ 3. สาเหตุและผลกระทบการลดลงทางแหล่งหญ้าทะเล
ชุมชนสนามไชย มี 2 สาเหตุได้แก่ 1. ปริมาณพื้นที่นาุ้งเพิ่มขึ้น 2. ป่าชายเลนลดลง ส่งกระทบต่อ
ระบบนิเวศแหล่งหญ้าทะเล 3. พบว่ารูปแบบวิธีการและการถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านในการ
อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรชายฝั่งแหล่งหญ้าทะเลมี 2 วิธีคือ
1. การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งหญ้าทะเลจากนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ
2. จากภูมิปัญญาชาวบ้านในการอนุรักษ์และฟื้นฟูธรรมชาติด้วยการปล่อยให้ธรรมชาติดูแลตัวเอง
4. พบว่าสามารถนำกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) มาใช้กับการ
เพิ่มศักยภาพเทศบาลได้ 5. พบว่าองค์กรชุมชนสามารถนำนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมไปขับเคลื่อนได้ 6. พบว่ามีการรวมกลุ่มทำธนาคารปูม้าเป็นการเรียนรู้สร้างเครือข่าย
ประชาสังคม